

NYERGES GÁBOR ÁDÁM

Vasgyűrök

Amikor a Károly elhagyott, hallgattam a Fonográfot. Jöjj, kedvesem, odáig jutottam, sírtam, kikapcsoltam. Hallgattam a Zoránt. Hogy értsd, egy pohár víz mit ér, ahhoz hőség kell, ahhoz sivatag kell. Idáig jutottam, sírtam, kikapcsoltam. Hallgattam a Sebót. Rejtelmek, ha zengenek, csak idáig jutottam, olyan szomorú volt, sírtam, kikapcsoltam. Ha én szél lehetnék, egy lányt megkereshetnék, engem nem keresnek, kikapcsoltam, és sírtam, egy kis patak mindig rohant, s egyre csak énekelt, egy sziklafal útjába állt, s a dalnak így vége lett. Én is így lettem néma víztükör, mikor tőlem elmentél, kikapcsoltam, két szoba közt a csend, de végtelen nagy távolság, s mi otthonunknak hívtuk egykor ezt a két szobát. Kikapcsoltam, kikapcsoltam, mindent kikapcsoltam, magamat is kikapcsoltam, és csak akkor kapcsoltam újra be, amikor a Jankó elment az iskolába, én meg beértem az állomásra, és sírtam a pénztárban, amikor nem jött vevő. Megtanultam ki- és bekapcsolni a sírást, ott tanultam meg, két vevő közt, ami jól jött a Jankóval, nyolcéves volt, és elment az apja, el se búcsúzott tőle, nem sírhat az anyja. És nem hallgattam már semmit, pedig sok szép zenénk volt otthon. Neki néha fölraktam, amitől nem sírtam, nem volt sok olyan, a Régi csibészeket, de aztán attól is sírnom kellett, azt se raktam föl többet. Mert akkor már minden zene fáj. Tizenkét év házasság volt mögöttünk, ennyi idő alatt minden hangba belekerül a másik, abba is, amit sose hallgattunk együtt, minden róla szólt, a Hajnali óceán, de még a Léna is, ő volt a Gyöngyhajú lány, a Lökd ide a sört, de a Ha én zászló volnék is. Elvesztettem minden zenét, pedig a szüleimtől kaptam őket, sok más nem is maradt utánuk. De ott volt a Jankó. Sokáig féltettem, hogy mi lesz belőle a megbolondult, elhagyott anyja mellett, meg úgy egyébként is, ne legyen belőle valami falusi tuskó, mint az a DISZNÓ apja. Értem én, megértettem. Fiatalabb volt az a másik, ahogy az lenni szokott, a nevét se tudom, sosem beszélünk utána, csak a következő karácsonykor, akkor is csak röviden, felhívott, felvettem, hát beszélünk, keményen tartottam magam, rideg voltam, de udvarias, nem sírtam, csak a gyerekek nem adtam oda a telefont, azt mondtam, már alszik. Ha akar vele beszélni, jöjjön el, nézzen a szemébe, mondtam. Jó, azt mondta, tudtam, sosem fog jönni, ilyen volt egyszerűen. Szóval fiatalabb volt, az is a benzinkútnál dolgozott, azt tudtam még. Nem csalt meg, azt mondta, mert ő olyan, hogy így tisztességes, azt mondta, tudtam, megcsalt akkor már rég, ilyen volt egyszerűen. A gyereket nem értettem a dologban, engem nem szeretett akkor már rég, ezt utólag összeraktam, de a Jankót, azt elvben nagyon. Szeme fénye volt, játszott vele, vitte mindenhová, amikor már semmi pénzünk nem volt, akkor is vett neki minden héten valami kis játékot, nem is

tudom, miből. Becézte, cirógatta, puszilgatta, nem is értem. Hogy aztán semmi, mintha elválták volna, úgy hagyta el, ahogy engem, de hát az egy gyerek, még nyolc se volt, hát azt is megunta, abból is fiatalabb kellett? Az is lejárt, az sem jelentett semmit? Nem tudtam, hogy van az ilyen, nekem akkor nem nagyon voltak barátaim, nem volt időm barátkozni, munka, gyerek, háztartás, mikor barátkoztam volna, aki régről volt, az is mind elmaradozott, vagy hát én maradoztam el tőlük, mert hát mikor? Hogyan? Nem volt akkor nekem már senkim a Jankón kívül, csak a hallgathatatlan, régi lemezeim, a halott szüleimtől, meg az a pindúr kis félárva, vagy mi, hát nem is tudom, hogy hívjam az ilyet, akit elhagy az apja, mint egy megunt feleséget. Még nyolc se volt, még fel se fogta eleinte rendesen, csak aztán értette meg, pedig én nem mondtam neki, mert megfogadtam, hogy nem lesz bolond, síró anyja, még az kellett volna neki, aki elmondja fűnek-fának az apját, hogy abban nőjön fel, van meg lesz elég baja, de aztán valahogy utólag összerakta, mert okos volt és nagyon érzékeny, olyan csendben megértette a dolgokat, hogy az ember ránézett kedden, és semmi, és szerdán is ránézett, és már ott volt a szemében minden, hogy összerakta, hogy megértette, hogy tudja pontosan, akkor is, ha nem érti, de tudja, érzi, hogy mi történt, hogy neki nem lesz apja többet, mert az ilyen, ilyen volt egyszerűen. Hogy ránéz kedden, és szeretlek, kis picúr vasgyúró, kis lovag, te leszel, meglátod, az új Messi, te TRÓNÖRÖKÖS, ordította, és fölkapta, és forgott vele a szobában, én nem is láttam még embert, mármint férfit így szeretni a gyereket, vagy hát így kimutatni, hogy ránézett kedden, és szeretlek, kis picúr vasgyúró, és ránéz szerdán is, és már nincs ott, nincs apja, elment köszönés nélkül, és azt se mondja, azt se hazudja, hogy hazajön, mert ilyen volt egyszerűen. És ezt a Jankó csendben és hiszti nélkül megértette, utólag egyszerűen összerakta, keddről szerdára ez mind ott lett a kis szemében, a nézésében, hogy ez így van, ez így történt, ezt ő felfogta, megérezte, tudomásul vette, bár nyilván nem érthette. Én meg megtanultam ezt mind kikapcsolni, aztán a zenét már bekapcsoltam újra, meg vettem ki könyvet, mindig mást, valami régit, szépet, József Attilát, Szabó Lőrincet, miatta kezdtem olvasni, amíg volt még pénzem olvasójegyre, aztán kértem kölcsön könyvet, mindig valami szépet, mert már lettek újra barátaim, hogy halljon ilyen szépeket, legyen műveltebb, mint a szülei, és hallja, amiket a sosem ismert nagyszüleitől kapott, hogy ne legyen ilyen falusi tirpák bunkó, akinek többet ér a feleségénél és a kisfiánál egy ilyen névtelen KURVA, és csak olvastam neki, főleg az Altatót, azt nagyon szerette, meg én is, én talán még jobban is, lefekvés előtt olvastam neki a verseket, aztán adtam egy pusztit, mindig úgy aludt el, hogy aludj el szépen, kis Jankó, picúr kis lovagom, és már aludt is, vagy ha nem is, úgy tudott tenni, talán öntudatlanul is, tapintatból, sosem tudtam. És aztán én még sokáig fennmaradtam sírni, mert aztán már csak olyankor tudtam, aztán már azt is – kikapcsoltam.

*

Saját ágyában húlt ki, és meghalt egy kisgyermek, miközben huszonöt millió dolláros segélyhitelt adunk Mongóliának. A tizenegy éves gyerek holttestét január 9-én

találták meg, az ügyben teljes a hírzárlat. A rendőrség csak annyit erősített meg, hogy nyomoznak. Lapunk úgy tudja, a kislány anyjával szerény körülmények között élt. A Magyar Közlönyben megjelent, a miniszterelnök által aláírt kormányhatározat szerint a kormány 25 millió dolláros segélyhitelt ad Mongóliának. Igen, igen, senki nem éhezik, nincsenek devizahitelek, halálra fagyó kisgyerekek stb. Mindenki döntse el, helyes ez így, vagy sem. Ez jelent meg, szó szerint ez, ennyi. Az Ági, hát én nem is tudom, hogy fogalmazzam ezt meg, akkor már lényegében nem volt ember, mármint fizikailag. Idegileg. Próbáltunk volna segíteni, utólag sokat kérdezgetem is magamtól, hogy nem kellett volna-e valahogy nem is erélyesebben, csak kitartóbban kérdezgetni, hogy tényleg nincs-e szükségük valamire. Ilyenkor mindig kedvesen, így kicsit elmerengve nézett, olyan békésen mosolygott maga elé, aztán, mintha nem is nekem mondaná, csak úgy magának, halkán azt mondta, hogy nincs. Köszönöm, nincs, mindig megköszönte, de nem volt annak semmi epés éle, olyan hálásan, békésen tudta mondani, hogy nem lehetett azt firtatni anélkül, hogy meg ne bántaná az ember, hát elhittem. Vagy ez az, hogy nem tudom már így utólag, hogy hittem-e neki. Néha ájtott, kért pár szem tojást, kis cukrot, valamit, ami épp, azt mondta mindig, lemaradt a bevásárláskor, másnap valahogy mindig hozta is, utólag már nem is tudom, miből és hogyan, de mindig mindent megadott, pedig hát mindig mondtam neki, hogy ne vicceljen, ez nem kölcsön, ki ad két tojást vagy három zsömlét kölcsönbe, ne csinálja már, de akkor is ilyen békés merengéssel, ilyen halkán csak annyit mondott, hogy köszönöm, már nyomta is a kezembe, és ment. Szóval nem tudtuk, hogyan élnek, mármint sejtettük, nyilván, egy keresetből egy ilyen kicsi, kisiskolás gyerekekkel, épp csak kijönnek, ezt gondoltuk, de hogy azért kijönnek, meg sosem kért nagy dolgokat, és sosem kért pénzt, és mindent másnap megadott, pedig mondom, mindig mondtam, hogy nem kell, ne hozza, nem azért adom, de akkor megköszönte, és nem volt mit tenni, meg hát nem is tulajdonítottam nagy jelentőséget a dolognak. Szóval ezeket, az anyagi körülményeiket rendszeresen nem ismerjük, csak azt tudtam, hogy mi történt vele, a Károlyt, hogy elhagyta valami fiatalabb munkatársért, akivel viszonya lett, és a gyereket is, egyik napról a másikra, se szó, se beszéd, elvitte mindenét egyik nap, és onnantól csak egyszer beszéltek talán, ezekről hosszan beszélgettünk, ha ájtott néha kérni valamit, mert hát szegény pára, kinek mondhatta volna el, én pedig úgy sajnáltam, sokat beszélünk hát ezekről, hogy mi történhetett, mert hát ilyen apát. És közben csodálkoztam is, meg nem is, nekem a Ferivel nagy szerencsém van, hogy az nem ilyen, de annyi ilyen hallani, minden ötből négy férfi ilyen, azt szoktuk mondani ilyenkor, aztán ahány ilyen hallok, talán tényleg így is van, de akkor is más, amikor ott áll előtted valaki, akire egyszerre csak így rácsapták az életét, mint valami pincaajtót, mert a másik, az már ugye tudta, hogy ő megy innen, megvolt, nyilván előre a napja, hogy mikor megy el, ezt nem lehet nem kitervelni előre, pláne úgy, hogy, ahogy az Ági mondta, úgy szeretted a gyereket, hát akkor csak gondolt rá legalább előtte, miután meg már nem. Szóval meg se lepett, persze, de akkor is felfoghatatlan volt, ami történt. Aztán ez a

reggel, sose felejttem el, hét óra sem volt még talán, olyan sikítás volt, hogy én azt hittem, hát nem is tudom, mit, de úgy még életemben nem ijedtem meg, a szomszédból jött, de olyan volt, mintha mellettem ülve sikított volna valaki közvetlenül a fülembé, összenéztünk a Ferivel, mondta, meg kell néznünk, hogy mi van, én nem mertem, én bevallom, először nem mertem, csak ültem a kávé mellett, ilyen még velem nem volt, nem vagyok én egy beszari nő, esküszöm, de akkor teljesen lefagytam, leblokkoltam, én ilyenről eddig csak olvastam, hogy az ember ilyenkor leblokkol, és nem bír gondolkodni, de mozdulni sem, de akkor én velem is ez volt, de a Feriben volt lélekjelenlét, és valahogy, észre sem vettem, hogy hogy, de már rajtam volt a télikabátom, és álltunk az ajtó előtt, és arra figyeltem fel, hogy a Feri kopog, először óvatosan, aztán hangosabban, aztán már majdnem dörömböl, de csak kihalatszik valami olyan sírás, mint az a sikoly volt, aztán az is elhal, és eltelt, én utólag már meg nem mondom, hogy egy vagy tíz vagy hány perc, de egy örökkévalóságnak tűnt, és akkor végre kinyitotta az Ági az ajtót, és az már nem az Ági volt, az már, a szegény nem volt egy ember, csak valami emberszerű váz, mint akiből kiszállt egyszeriben a lélek, és nem tudott semmit mondani, csak elindult valahogy csoszogva, lassan, előttünk a szobába, és motyogott valamit, nem lehetett rendesen kivenni, egyre csak ugyanazt, de nem értettük, hogy valaki alszik, vagy valami ilyesmi volt, aztán láttuk, hogy baj lesz, jól vagy, jól vagy, mi baj van, ezeket kérdeztük, de ő csak hogy alszik vagy valami ilyet tudott mondani, aztán összerogyott a padlón, olyan hirtelen, hogy a Feri el se tudta kapni, és ott sírt, akkor már megállíthatatlanul, és akkor sem lehetett érteni, de akkor már a sírástól, hogy mit ismételt, és akkor egyszerre abbahagyta, és hirtelen, mint aki egyszerre fölébredt, ránk meredt, és fölüvöltött, hogy a Jankó, a Jankó, a kisfiam, a kis, és hirtelen fölugrott, de úgy, hogy majdnem visszaesett, és akkor berohantunk együtt a gyerekszobába, és ott volt. Már meg volt halva, teljesen élettelen volt, sápadt és már nem tudom, nem lehet azt megmondani, milyen színűek voltak a kis ajkai, és. Nem, nem megy. Én ezt most szeretném abbahagyni, nem megy. Mert akkor már nem élt. Már órák óta nem élt a Jankó. És az Ági akkor már lecsillapodott, és végre azt mondta, olyan hangon, ahogy a köszönömöt szokta, hogy meghalt, meghalt a kisfiam, a kis picúrom. Most én velem mi lesz? Ezt kérdezte, mi meg álltunk, mint akit leütöttek. És ennél többet nem tudok erről mondani.

*

Ez úgy volt, hogy én nem tudtam semmit az Ágiról, amikor mi megismerkedtünk, engem akkor helyeztek át oda egy másik kirendeltségről, és hát akkor nekem ott, a régi helyen már nem volt semmi maradásom, nem volt, ami oda kötött volna már semmi sem, hát úgy fogtam fel, hogy ez tulajdonképpen egy szerencse, és mentem, mit veszíthetek. És aztán megismerkedtem az Ágival, aki akkor már nem volt éppenséggel fiatal, de még öreg sem, meg hát én sem, van köztünk öt év az én javamra, majdnem öt, szóval hát így örültem, hogy ez ilyen könnyen megy, hogy megérkezve rögtön megismerek valakit, mert nekem akkor már régóta senki sem volt úgy ko-

molyan, és, mint aztán kiderült, neki sem. Hát így elkezdtem udvarolgatni, de csak olyan óvatosan, mert úgy akartam is, persze, a magány meg az idő nagy úr, de közben úgy azért vissza is tartott valami, nem tudom egészen pontosan, mi. Volt valami olyan egyszerre ijesztő és szép az Ágiban, olyan furcsa, szomorú nyugodtság, valami zárkózottság, meg visszafogottság, ami inkább hatott közben, tudom, zavaros, de olyan igazából feszültnek, nyugtalannak, mint amikor már rég nem aludt az ember, és vibrál a szeme előtt a képernyő, valami ilyen vibrálás volt az Ágiban, de ezt így nem tudnám konkrétan megragadni, hogy ez miben nyilvánult meg, csak így éreztem, hogy van, és éreztem, hogy zavar. De akkor én már úgy voltam, hogy szerettem volna újra valakit, aki szeret, aki ott van, akiért, hát, hogy is mondjam, érdemes, egyáltalán bármit, és hát ugye, én sem leszek már fiatalabb, egy bizonyos kor fölött az ember már nem úgy néz még egy ilyen óvatos udvarlásra se, mint régen, amikor, emlékszem, fiatal koromban ezeket szabályosan pazaroltam, könnyen jött, könnyen ment, aztán nem is mentem utána a nők vagy felének, mert hát úgylis jön más, mindig valaki más, meg hát, ha nem jött össze, akkor annak nyilván oka volt, ha egyik-másik olyan nagy szerelem lett volna, akkor nyilván fontosabb is lett volna mindkét félnek, de hát nem volt az. Aztán, hát ugye velem is történt egy s más, de ez most nem tartozik szorosan ide, mindenesetre, bár ezt senkinek soha nem ismertem volna be, elkezdtem félni, hogy mi van, ha egyedül maradok, azt meg nem akartam, hogy ne legyen ki miatt felkelni az ágyból, elmenni a munkába. Ne legyen kihez hazajönni. Hát elkezdtem megbecsülni, jóformán mindenkit, akivel csak megismerkedtem, mármint úgy, hogy tudtam, vagy hát úgy éreztem, ezek már ilyen utolsó lehetőségek, és ha valamelyiket elszalasztom, persze, akkor nem volt elég fontos, és eleve nem így volt megírva, de már nem tudhattam, hogy lesz-e még következő, és ha igen, mikor, mennyi ideig kell még egyedül lennem. Hát komolyabban vettem az Ágit is, pedig pár éve még pár randevú után talán hagytam volna így kihűlni az egészet, de ez más volt. Meg az Ági miatt is, mert miközben ilyen visszafogott meg kis szende volt, néha kitört belőle valami rémes őszinteség, ami egyszerre imponált is, meg tetszett, de közben nagyon megijesztett, hogy egy ember velem ennyire őszinte, hogy így kitarulkozik, én erre akkor, annyi kis kevés ismeretség után nem lettem volna képes. János, azt mondta János, de én ugye nem ismertem a történetét, nem tudtam, milyen sors áll mögötte, ezért nem értettem, miért hív így, én világ életemben Jani meg Janó voltam mindenkinek, de ő csak azért sem becézett, azt mondta, eleinte, azért, mert nem szereti a becézést, mert ő csak egy embert becézett egész életében, és többet már nem fog, hát akkoriban, eleinte, annyiban is hagytam ezt a dolgot, de azért ez is zavart, ez a János, olyan komoly, meg drámai lett ettől minden. Szóval, hogy János, ezt most vagy ne folytassuk, vagy akkor beszéljük meg nyíltan, mert én ezt nem bírom, ezt mondta, én erre nem vagyok képes, én tudni akarom, hogy ez most komoly-e, vagy nem. Le voltam forrázva, hát mit lehet erre mondani. Lefeküdtünk. Inkább én akartam, mint ő, de azért neki se volt ellenére, vagy hát na, nem ellenezte, én meg nem erőltettem, csak nekem ez számít, mindig is ilyen vol-

tam, nekem erre szükségem van, és ő meg benne volt, hát lefeküdtünk, persze, hogy komoly volt, amennyire ilyenkor, az ismeretségnek ebben a szakaszában az lehet. Jó volt egyébként. Kérdeztem, hogy jó volt-e neki is, és ilyen nagy nyugalommal mondta, hogy igen. Hát így lettünk egy pár. De még aztán is sokszor ilyen számomra akkoriban érthetetlen félelemmel, vagy inkább komolysággal kérdezte, hogy vele maradok-e, nem hagyom-e el, mert neki ez nagyon fontos, és inkább most hagyjuk abba, ha mégis igen. Mondtam, hogy nem, nem hagyom el, miért hagytam volna, meg hát akkor még nem ismertem az ő sorsát, a történetét, de ha ismertem is volna, mit lehet erre mondani, hát persze, hogy nem. Aztán már megtudtam, ami történt, akkor már végképp nem. Megpróbáltam elképzelni, hogy mit élhetett át ez a nő, és ha akartam, se tudtam volna. De nem is akartam, mert ez nekem kicsit olyan volt, mint a blackjackben, hogy tizenkilencre már az ember nem kér lapot, ne kísértse a sorsát, örüljön annak, ami van. És az Ági nagyon megszeretett, és persze én is őt. Csak hát valahogy mégsem lettem szerelmes. Nem szeretem az Ágit, illetve nem úgy, na. De sosem hagynám el, meg hát mire is mennék én már nélküle. Áldhatom a sorsot, hogy adta őt nekem, csoda, hogy egyáltalán ilyen szerencsém lehetett. Csak hát nem vagyok boldog, azt hiszem. De boldogtalan sem. Ilyen, valahogy ilyen semmilyen lett az életem. Mint a büfében az erőleves, nem rossz, de nem is jó, olyan tisztességes íze van. Semmi különös, de legalább, azt hiszem, megmenekültem, sínre került az életem. És nagyon jól jártam, boldog vagyok azzal, amit az élet adott nekem. Lehetett volna sokkal rosszabb is. Arról meg megtanultam lemondani, hogy talán sokkal vagy hát valamivel jobb is azért, azt hiszem. Igen, erre jutottam mostanában. Hogy ez azért végső soron elég jó. Megmenekültem, nem is tudom, pontosan mitől és hogyan, de ez azért mind jó, azt hiszem.

*

Egyre-másra csak ezt tudtam hajtogatni, úgy emlékszem. Benne van a jegyzőkönyvben, de azt én nem láttam az után, hogy odaadták újra elolvasni, egy betűt sem fogtam fel belőle, és aláírtam. Nyomoztak az ügyben, de hát nem találtak semmit, mit találhattak volna. Annyi mindenkivel kellett akkor rövid idő alatt beszélnem, én meg pont arra voltam a legkevésbé képes. Amikor mentem a szertartást egyeztetni, megkérdezte a Sándor atya, hogy hiszek-e még a jóistenben. Mondtam, én mostanában annyira nem. Nem, erre határozottan emlékszem, hogy aztán hozzátettem még, hogy nem, ebben valahogy nem akartam kétséget, aztán észbe kaptam, hogy itt miről meg kivel beszélek, és szegyenemben még mondtam, hogy elnézést. Ilyenekre emlékszem, egy-egy részletre nagyon élesen, a többire homályosabban, és csak akkor, ha nagyon megerőltetem magam, de azt nem csinálom egy ideje, mert az már semmin nem változtat, a múltat nem változtatja meg, de a jelent még megkeserítheti. Ezt már a pszichológus mondta, és, azt hiszem, igaza volt. Sokk hatása alatt voltam, ez utólag már nekem is egyértelmű, elmagyarázták utólag, hogy pontosan mi történt velem. Fél évig kezeltek rendszeresen, először be akartak fektetni, de mondtam, erre nekem se pénzem, meg nem is engedhetem meg magamnak, ha ott

hagyom a munkámat, kaptam egy hónap fizetett szabadságot, ha én az után nem megyek vissza, az utcára kerülök. Nem tudom, ez akkor miért érdekelt, utólag azt mondta a pszichológus, hogy ez valami végső életösztön volt, hogy mivel nem nagyon tudtam akarni és kommunikálni, belülről így bukott felszínre belőlem az élni akarás. Akárhogy is, végül abban maradtunk, hogy fél évig járjak kezelésre, az önkormányzat beszállt a költségekbe, így is sokba került, de meg tudtam fizetni, mert magamra már nem kellett sokat költenem, meg volt valami jelképes tartásdíj is, sosem kértem, de nem utasítottam vissza, a Károly volt, hogy még azon felül is küldött valami pénzt, büntudatból, nyilván, azt viszont mindig visszaküldtem, írtam mellé egy levelet, hogy köszönöm, és visszaküldtem. Nem volt bennem akkor már sok düh meg harag, illetve akkor még volt, de már nem úgy, tompa volt minden, tényleg nem volt már nagyon akaratom, de büszkeségem igen. Végül összeraktuk utólag, mert egyszer már képes lettem, úgy-ahogy elmondani, és aztán, ez után már végre másoknak is, egy darabig, hogy mi történt aznap este. Nagyon hideg volt már abban a januárban, volt egy olajradiátorunk, nagyon sokat fogyasztott, de hát gyógyszeren, ételen, radiátoron nem lehet spórolni, eszerint osztottam be, amíg volt mit. Aztán nem volt, a radiátor meg elromlott. Tűzfára se volt már, akkor nagyon félttem, hogy mi lesz. Összeszedtem az összes takarót meg plédet, amink volt, alá jól fölöltöztettem a Jankót, két-három pulóvert is ráhúztam, hogy meg ne fázzon, mert nem akartam, hogy sokat hiányozzon, meg amúgy is olyan kis törékeny volt, mindig féltettem, hogy meg ne betegedjen. És jó alaposan betakartam, beletekertem az összes fellelhető takarónkba, még a Szilviáéktól is kértem egyet kölcsönbe, pedig nem volt szokásom egy napnál hosszabbra kölcsönkérni dolgokat, engem egyszerűen így neveltek, de olyan hideg volt, ezzel nem lehetett szórakozni. Lefektettem hát a Jankót, olvastam fel neki a verseket, vadakat terelő juhászt, és már álmosodott, mondta, hogy melege van, mire én, hogy az nagyon helyes, ebben a jégveremben, és hogy úgy könnyebb elaludni, ha ilyen finom, puha melegben fekszik az ember. És akkor mondtam neki, ezt mondtam legutoljára, aztán napokig nagyjából mást sem tudtam hajtogatni, hogy alszanak a kis picúrok, mindig ezzel köszöntem el tőle, adtam a homlokára egy pusztit, és ezt mindig csak akkor mondtam, amikor már láttam, hogy félig már szinte alszik, hogy már leragad a kis szeme, és ettől valahogy végképp megnyugodott, mintha valami varázsige lett volna, ami nélkül már nem is lehet elaludni, és mentem én is aludni. És akkor. Valahogy lerúghatta álmában a takarókat, vagy felébredt, hogy melege van, én nem tudom, én már nem tudhatom, de hajnalban, amikor megtaláltam, a takarók meg a pluszban ráadott pulóverek mind a földön voltak, ő pedig olyan sápadt volt, hogy azt hittem, beteg, megfogtam a homlokát, keltegettem, előbb halkán, szelíden, de a homloka olyan hűvös volt, mint az utca, és akkor már sikítottam, hogy keljen fel, ébredjen fel, és akkor már rég halott volt. És én akkor lekapcsoltam egyszerre, utólag raktam össze nagyjából, hogy mi történt, és hogy állítólag még napokig szinte mást sem tudtam ismételni, csak hogy alszanak a kis picúrok. Én már azt sem tudom, hogy a Károly hogyan tudta meg,

hogy egyáltalán én mondtam-e el neki, és ha igen, akkor azt hogyan. És akkortól fogva én nem is tudom, meddig, így ki voltam kapcsolva vagy lekapcsolva, szinte nem éltem, nem volt semmi érzelmem, csak valami nagy-nagy, végtelen ürességet éreztem, mint akiben ténylegesen lekapcsolnak valami kapcsolót, és akkor értettem meg, hogy a Károlyban mi lehetett, amikor elhagyott minket, de attól még nem bocsátottam meg, mert ez közben azért egészen más volt. És aztán, ahogy segítettek, a pszichológus, a gyógyszerek, amiket aztán már nem kellett szednem, meg a barátok, végül valahogy nem is igazán tudom, mi lett, de egyik nap, emlékszem, mentem a közértbe, és félúton leültem egy padra, és újra valahogy be voltam kapcsolva. És nem is az, hogy nem fájt, mert épp hogy újra fájni kezdett, de már valahogy nem olyan tompán, nem zsibbadtam tőle, hanem így otthonossá vált ez a fájdalom, bármilyen furcsán is hangzik, de valahogy végre az enyém lett. És akkor úgy éreztem egyszerre, hogy bassza meg, hát élek, hát én még élek, és ez nem volt ilyen nagy valami, csak így éreztem, tudomásul vettem, hogy én még egy élő ember vagyok. Nagyjából két évre rá férjhez mentem. Zenét is hallgatok egy ideje. Néha még mindig rácsodálkozom, hogy ez így alakult, hogy élek, de nincs büntudatom miatta, nem én akartam így. Csak megtörtént. És nagyon-nagyon szeretnék hinni benne, hogy még talán lehet valami jó is velem ebben az életben.